УДК 336.743:339.74
DOI: https://doi.org/10.32782/easterneurope.25-12

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СВІТОВОЇ ВАЛЮТНОЇ СИСТЕМИ

WORLD MONETARY SYSTEM FUNCTIONING PROBLEMS

Яровенко Т.С.
доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри економіки
та управління національним господарством,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Сергета Г.В.
магістр спеціальності «Міжнародні економічні відносини»,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Yarovenko Tetiana
Doctor of Economic Sciences, Associated Professor,
Professor of the Department of Economics
and Management of National Economy,
Oles Honchar Dnipro National University

Serheta Hanna
Master of Program “International Economic Relations”,
Oles Honchar Dnipro National University

Дослідження присвячено виявленню проблем функціонування світової валютної системи як сучасних процесів міжнародних економічних відносин, а також визначенню шляхів їх вирішення в умовах глобалізації. Визначено основні проблеми світової валютної системи. Виявлено переваги та недоліки застосування фіксованого та плаваючого валютного курсу. Доведено, що плаваючі валютні курси надають гнучкість світовій валютній системі, але й спричиняють нестабільність, що не дає змоги забезпечити стійкий економічний розвиток і протидіяти кризовим явищам. Встановлено, що системною проблемою є відсутність ефективної валютної політики та стратегії у цій сфері у більшості країн світу. Доведено, що використання спеціальних прав запозичення не є ефективним засобом світової валютної політики. На основі аналізу встановлено, що замкнуті валютні блоки (союзи) всередині формують особливі відносини між країнами-учасницями. Зазначено, що найбільшу питому вагу у структурі обороту фінансових інструментів займають спекулятивні інструменти. На основі аналізу визначено, що більшість національних економік світу мають ознаки кризових явищ, зберігають золотовалютні резерви в американських доларах. Визначено основні альтернативні варіанти вирішення проблем світової валютної системи.

Ключові слова: *світова валютна система, економічна криза, резервна валюта, валютний курс.*

Исследование посвящено выявлению проблем функционирования мировой валютной системы как современных процессов международных экономических отношений, а также определению путей их решения в условиях глобализации. Определены основные проблемы мировой валютной системы. Выявлены преимущества и недостатки применения фиксированного и плавающего валютного курса. Доказано, что плавающие валютные курсы предоставляют гибкость мировой валютной системе, но и вызывают нестабильность, не позволяют обеспечить устойчивое экономическое развитие и противодействовать кризисным явлениям. Установлено, что системной проблемой является отсутствие эффективной валютной политики и стратегии в этой сфере в большинстве стран мира. Доказано, что использование специальных прав заимствования не является эффективным средством мировой валютной политики. На основе анализа установлено, что замкнутые валютные блоки (союзы) внутри формируют особые отношения между странами-участницами. Отмечено, что наибольший удельный вес в структуре оборота финансовых инструментов занимают спекулятивные инструменты. На основе анализа определено, что большинство национальных экономик мира имеют признаки кризисных явлений, сохраняют золотовалютные резервы в американских долларах. Определены основные альтернативные варианты решения проблем мировой валютной системы.

Ключевые слова: *мировая валютная система, экономический кризис, резервная валюта, валютный курс.*

The article is devoted to identify the functioning problems of the world monetary system as modern processes of international economic relations, and defining ways of their solution in the conditions of globalization. It is determined that one of the main problems of the world monetary system is its attraction to monocurrency. The world's leading currency today is the US dollar, which has no alternative in the short term. The result is a strengthening of the position and dominance of the US dollar as a major reserve currency and the economic and political advantages of the USA. In addition, other current problems are: occurrence of contradictions between the functions of the US dollar as the national and world reserve currency; currency insecurity through the demonetisation of gold and loss of money in the function of accumulation and storage; inefficiency of international monetary organizations in particular, the IMF, in solving financial problems; the negative impact of TNC strategies, etc. The advantages and disadvantages of using fixed and floating exchange rates are identified. It is proved that floating exchange rates provide flexibility to the world monetary system, but they cause instability that does not allow for sustainable economic development and to counteract crisis phenomena. It is established that a systemic problem that has an exceptional impact on the world monetary system is the lack of an effective monetary policy and strategy in this area in most countries of the world. Such a policy would ensure sustainable economic development. On the basis of the analysis it is established that closed currency blocks (unions) inside form special relations between the participating countries and have significant disadvantages. It is noted that the leading problem is that short-term currency transactions (spot), forward contracts and currency swaps, which are speculative instruments, occupy the largest share in the structure of financial instruments turnover. Based on the analysis of the available approaches it is determined that most national economies in the world have signs of crisis, store gold and currency reserves in US dollars. And the world monetary system is inert to dramatic change.

Key words: *world monetary system, economic crisis, reserve currency, exchange rate.*

Постановка проблеми. Незважаючи на гнучкість та можливість адаптуватися до економічних і політичних змін, сучасна світова валютна система має низку проблем, які через неузгодженість валютних політик і девальвацію національних валют негативно позначаються на міжнародних економічних відносинах у глобальному масштабі. Реформування світової валютної системи є актуальним питанням сьогодення, що вимагає вирішення задля попередження та ліквідації глобальних фінансово-економічних криз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішенню проблем світової валютної системи та розробленню стратегій її подальшого розвитку присвячено праці вітчизняних та закордонних учених: А. Проніна, Б. Дорофєєва, Б. Іченгріна, В. Гурова, Г. Карамишева, Г. Мироненка, Д. Кержковської, Дж. Кейнса, І. Софіщенко, І. Хаменушко, Й. Шумпетера, К. Сидоренка, М. Артьомова, М. Дулей, М. Фрідмана, Н. Земцова, О. Черняка, П. Гарбера, П. Кенона, Р. Маккінона, Р. Мандела, Р. Тріффіна, Р. Хаасса, С. Осіпова, С. Шаповалової, С. Прокопчук, Т. Байомі, Т. Скитовського, Ф. Бергстена та інших. У їхніх працях досліджено теоретико-методологічні та практичні аспекти функціонування світової валютної системи в умовах багатополярності та глобалізації, визначено перспективи врегулювання валютних відносин та реформування валютної системи світу, формування валютних зон та блоків, введення єдиної світової валюти і валютного регулювання на глобальному рівні.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Сучасна світова валютна система була заснована (1976 р.) на ямайській валютній системі та багатовалютному стандарті, а основними її принципами є:

– використання вільно плаваючих валютних курсів – їх котирування встановлюється на валютному ринку на основі попиту і пропозиції (вільна торгівля валютою);

– демонетизація золота: відмова від золотого стандарту і золотих паритетів, скасована прив'язка валют до золота, припинення розміну валют на золото, його дозволяється продавати і купувати як звичайний товар за ринковими цінами, відміна офіційної ціни золота;

– надання державам можливості самостійно встановлювати обмінні курси валют, визначати режим формування валютного курсу з декількох варіантів;

– запровадження спеціальних прав запозичення (платіжного засобу, що емітується МВФ у безготівковій формі) як колективної резервної валютної одиниці задля формування валютних резервів, регулювання платіжних балансів і порівняння вартості валют;

– крім СПЗ, резервними валютами визнано долар США, фунт стерлінгів, швейцарський франк, японська єна, євро;

– розширення повноважень МВФ щодо нагляду за валютною політикою країн-членів.

Але на практиці ці принципи виконуються не досить повно, а їх порушення спричинило глобальну економічну кризу й соціальну нестабільність на початку XXI ст. Спекулятивні операції на світовому валютному ринку та залежність національних валют від домінуючих викривляють їхні курси, що не відображає їхню реальну купівельну спроможність. У кінцевому рахунку економіки країн стають залежними від тенденцій світового валютного ринку. Вирішення проблем світової валютної системи вимагає системного збалансованого підходу, врахування національних інтересів усіх країн світу, що ускладнюється посиленням конкуренції між ними в умовах глобалізації.

Постановка завдання. Метою дослідження є виявлення проблеми функціонування світової валютної системи як сучасних процесів міжнародних економічних відносин, а також визначення шляхів їх вирішення в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. В економічній науці виділяють два рівні що характеризують валютну систему на глобальному рівні: світову та міжнародну валютні системи. Міжнародна валютна система являє собою форму організації валютних відносин групи країн світу (двох чи більше), що закріплена міжурядовими угодами, тоді як світова – охоплює усі країни світу.

Загалом світова валютна система – сукупність інструментів, правил та органів, за допомогою яких здійснюється використання, обмін валют у міждержавних і міжрегіональних розрахунках у межах світового господарства. Її основними складниками є:

– міжнародні засоби платежу із відповідною ліквідністю: національні, резервні та міжнародні (світові) валюти;

– режими валютних курсів, паритетів та конвертованості валют;

– валютні ринки;

– міжнародні, міждержавні валютно-кредитні й валютно-фінансові організації;

– норми та форми, правила й обмеження, контроль міжнародних розрахунків.

Основними її завданнями є законодавче встановлення правил та механізмів у валютній сфері, сприяння міжнародній торгівлі, стимулювання інтеграційних процесів, стабілізація валютно-обмінних операцій і коливання валютних курсів, організація багатосторонніх розрахунків у межах світового господарства.

Загалом проблеми світової валютної системи зумовлені нестабільністю глобальної фінансової системи, зміною спрямованості потоків капіталу, політичними змінами, воєнними конфліктами тощо.

Однією з них є тяжіння до моновалютності. Створення валютних блоків, яке стало реакцією на крах золотомонетного стандарту, характеризується відсутність повноцінної стратегії та законодавчого підґрунтя, що давало би змогу узгодити політику країн-учасниць у сфері валютних відносин на паритетних умовах. З огляду на це у цих блоках домінує країна, яка спирається на своє економічне і політичне становище [1]. Лідируючими валютами при цьому є долар США та євро. Крім них, для обслуговування зовнішньоекономічної діяльності та встановлення обмінних курсів більшості валют використовують єну та фунт стерлінгів, що є менш популярними. Нині провідною валютою світу є долар США, альтернативи якому у короткостроковому періоді нині немає [2]. Результатом цього є укріплення позицій й домінування американського долара як основної резервної валюти та надання економіко-політичних переваг США.

Збільшення кількості резервних валют у протидію долару США зменшить залежність світової валютної системи від політики однієї крани, знизить ризик поширення фінансово-економічних кризових явищ на інші регіони світу, а також забезпечить незалежність валютно-фінансової політики країн та врахування національних інтересів з метою стабілізації їх валютних систем.

Іншою проблемою, пов'язаною в попередньою, є виникнення суперечностей між функціями долару США як національної та світової резервної валюти. Держава, національна валюта якої виконує функцію світових грошей, набуває низку переваг, зокрема, за рахунок додаткової грошової емісії може покрити дефіцит платіжного балансу, що компенсує відтік капіталу. Уряд США задля стимулювання ділової активності допустив «перевиробництво» грошових знаків, що не враховує інтереси світової спільноти [3].

Відмова від золотовалютного стандарту та надмірна доларизація економік промислово розвинутих країн стали причинами глобальної фінансово-економічної кризи [4, с. 238].

Іншою проблемою сучасної світової валютної системи є незабезпеченість валют через демонетизацію золота, втрату грошами функції накопичення й збереження через швидку девальвацію більшості національних валют, нестабільність платіжних балансів окремих країн. Проте золото й досі використовується як резерви.

Системною проблемою, що спричиняє винятковий вплив на світову валютну систему, є відсутність ефективної валютної політики та стратегії у цій сфері у більшості країн світу, що забезпечила б стійкий економічний розвиток.

Іншою проблемою є неефективність міжнародних валютних організацій (зокрема, МВФ) у вирішенні фінансових проблем. Їхніх фінансових ресурсів не досить для успішного регулювання світової валютної системи. Крім того. існуюча система валютних інститутів вимагає зміни принципів роботи із заходів ліквідації наслідків на попередження кризових явищ.

Спеціальні права запозичення (SDR – Special Drawing Rights) – міжнародний резервний актив (валютний кошик), створений МВФ з метою доповнення існуючих міжнародних резервних активів. Кошик утворюють Євро, японська єна, фунт стерлінгів і долар США, а його склад переглядається кожні п'ять років. Використання SDR як колективної резервної валюти досі не є ефективним засобом світової валютної політики, адже:

– обсяг SDR зумовлений вкладеннями країн-учасниць та є значно меншим за обсяг світової грошової маси, отже вона має обмежену сферу використання;

– SDR має виключно безготівкову форму та утворюється на основі кошику валют; склад

і пропорції якого визначаються відповідно до частки кожної країни-емітента у світовій торгівлі та світових валютних резервах, що не є достатньо обґрунтованим й вимагає перегляду;

– відсутня можливість включення до корзини інших валют країн із стабільним економічним розвитком;

– забезпеченням SDR виступають валюти, які вносять члени МВФ як внески під час вступу до організації, що не є досить надійним з огляду на систематичну девальвацію національних валют.

Курс валют має винятковий вплив не тільки на конкурентоспроможність експертно-імпортних компаній, а й на перерозподіл суспільного продукту на міжнародному рівні. Сучасна світова валютна система використовує як фіксовані, так і плаваючі валютні курси (табл. 1), але надає перевагу останнім. На відміну від фіксованого, плаваючий валютний курс є ринковим механізмом, що визначається на основі попиту та пропозиції у конкурентних умовах.

Підтримка фіксованого валютного курсу забезпечується центральним банком країни шляхом купівлі-продажу іноземної валюти на ринку за наявності достатніх її запасів. Плаваючі валютні курси надають гнучкість світовій валютній системі, але й спричиняють нестабільність, що не дозволяє забезпечити стійкий економічний розвиток і протидіяти кризовим явищам.

Основними детермінантами таких валютних курсів є: економічне становище країни, стан її платіжного балансу, спрямованість валютної політики, рівень відсоткових ставок по валютних банківських вкладах, рівень інфляції, стан заборгованості держави, політична стабільність та зовнішньополітичний курс, міжнародний авторитет, ступінь довіри до валюти на національному та світових ринках, стан міжнародних платежів, ступінь використання валюти в міжнародних розрахунках, наявність спекулятивних валютних операцій тощо. При цьому наявні суттєві розбіжності офіційними та ринковими валютними курсами.

Слід зазначити, що фіксовані та плаваючі валютні курси є умовними, адже центральний банк країни може змінювати фіксований курс через значний ринковий тиск, а для плаваючого можуть бути введені адміністративні обмеження. Такі валютні обмеження використовуються для протидії відпливу капіталу, врегулювання попиту і пропозиції на внутрішньому валютному ринку.

Замкнуті валютні блоки (союзи) всередині формують особливі відносини між країнами-учасницями та мають значні недоліки. Не зважаючи на усунення ризиків обмінних курсів, скасування конверсійних видатків, паритет цін, забезпечення стійкості фінансового ринку впровадження єдиної валюти може мати й негативні наслідки. Наприклад, країни-члени Євросоюзу мають рівні умови, але різний рівень економічного розвитку. Країни з низьким рівнем розвитку не спроможні створювати конкурентні переваги для власних товаровиробників за рахунок валютної політики, зокрема девальвації валюти. Капітал в країнах-членах єврозони об'єктивно перерозподіляється в країни з більш високим рівнем розвитку. Отже, більшість країн єврозони мають від'ємне сальдо платіжного балансу [5].

Платіжні баланси Греції, Іспанії, Італії та Португалії протягом тривалого періоду залиша-

Таблиця 1

Переваги та недоліки застосування фіксованого та плаваючого валютного курсу

Переваги	Недоліки
Фіксований валютний курс	
– забезпечує дотримання інтересів національних товаровиробників шляхом встановлення стабільної основи експортно-імпортних цін та, зазвичай, зниження їх витрат задля забезпечення економічної стабільності; – є основою обґрунтованого бюджетування, планування, прогнозування, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості та інтенсифікації міжнародної торгівлі; – застосовується за умов відсутності ефективної валютної політики, недостатнього рівня розвитку фінансового ринку та ринку капіталу, кризових явищ й нестабільної економіки.	– встановлення конкретного курсу є недостатньо обґрунтованим, адже не враховує ринкові чинники; – недостатньо ефективний механізм підтримки курсу валюти; – може виявитися невигідним та привести до суттєвих втрат національної економіки через негативний вплив зовнішньоторговельних коливань.
Плаваючий валютний курс	
– ефективний розподіл фінансових ресурсів на основі ринкових механізмів – попиту та пропозиції; – зниження негативного впливу зовнішньоторговельних коливань на національну економіку; – застосовується за умов достатнього рівня розвитку фінансового ринку та ринку капіталу, політичної і економічної стабільності, незначного рівня інфляції та виваженої макроекономічної політики.	– встановлення конкретного курсу може виявитися недостатньо ефективним через спекулятивні операції; – неможливість прогнозування, планування та бюджетування з достатньою надійністю через мінливість ринкового середовища.

Джерело: розробка авторів

лися дефіцитними, при цьому вони не можуть використовувати традиційні методи тарифного та валютного регулювання. Покриття пасивного сальдо платіжного балансу відбувається в основному за рахунок кредитів, що призводить до виникнення проблеми зовнішньої заборгованості. Економічна нестабільність в єврозоні знижує довіру до її валюти [3].

Конкурентне рефінансування в умовах боргової неплатоспроможності низки країн «єврозони» (Португалії, Ірландії, Італії, Греції та Іспанії) на фоні значного розриву у економічному розвитку країн-членів регіонального об'єднання призвело до значних фінансових проблем низки європейських банків і змусило їх шукати фінансової підтримки Європейського центрального банку [6].

Провідною проблемою є те, що найбільшу питому вагу у структурі обороту фінансових інструментів займають короткострокові операції з валютою (спот) (до 60%), форвардні контракти та валютні свопи (до 30%), що є спекулятивними інструментами. Як зазначають фахівці, лише 2% усіх міжнародних обмінних угод пов'язані з реальним сектором економіки, 98% є спекулятивними [6].

Сучасна світова валютна система не відповідає структурі світового господарства, що спричиняє кризу ліквідності засобів платежу у міжнародній торгівлі та зрив міжнародних розрахунків. Це змушує суб'єктів цієї системи страхувати валютні ризики, збільшуючи свої витрати.

Більшість національних економік світу мають ознаки кризових явищ, зберігають золотовалютні резерви в американських доларах, а світова валютна система є інертною до кардинальних змін. Так, частка долара у міжнародних розрахунках у 2013–2017 рр. зменшилася лише на 2%, а в обороті світового ринку – на 1,4%. Водночас зміцнення позицій юаня у валютній сфері відбувається досить повільно і не відповідає досягненням Китаю на сучасному етапі [7].

На стан світової валютної системи негативно впливає стратегія ТНК, які через зміни валютних курсів та відсоткових ставок переводять вільні кошти, що підсилює валютну хиткість. За відсутності обмеження діяльності доходи ТНК від валютних операцій приймають загрозливі розміри.

Загалом для сучасної валютної системи світу характерними є коливання валютних курсів щодо основної резервної валюти – долара США, відсутність координації валютної політики країн, наявність валютних обмежень, неможливість ефективно протидіяти кризовим явищам та підвищена чутливість до зовнішніх впливів (зокрема, політичних). На особливу увагу заслуговує проблема врахування інтересів більш широкого кола країн, що є учасниками світового валютного ринку.

Основними альтернативними варіантами вирішення проблем світової валютної системи є:

– використання «світових» грошей шляхом створення єдиної світової (міжнародної, наднаціональної) ліквідної резервної валюти. Регулювання «вільного плавання» валютних курсів інших валют при цьому покладається на Світовий Центральний банк, який має право на емісію світових грошей, надання позик національним банкам тощо;

– створення полівалютної системи на основі двох або трьох валют (долар США, євро японська єна). При цьому валютні курси будуть фіксованими, але періодично регульованими, а золото є їх загальним еквівалентом;

– впровадження багатотоварного стандарту, тобто використання певних товарів (поряд з золотом, наприклад, нафти) у якості резервного активу, що надасть можливість обґрунтовано визначати ціну світової валюти. При цьому повноцінне повернення до золотовалютного стандарту неможливе через те, що наявні світові запаси золота не забезпечать глобальний товарооборот грошовою масою.

– регіоналізація – формування регіональних резервних валютних зон: євраз (Російська Федерація, Казахстан, Білорусь, Киргистан, Таджикистан); амеро (США, Мексика, Канада), афро (ПАР, Ботсвана, Лесото, Свазіленд, Намібія, Зімбабве, Ангола, Мозамбік, Малаві, Мадагаскар, Танзанія, Замбія, Маврикій, Демократична республіка Конго), азійська валютна одиниця (13 країн, в т. ч. АСЕАН, Японія, Китай, Республіка Корея), динар затоки (Бахрейн, Катар, Кувейт, ОАЕ, Оман, Саудівська Аравія), східно-африканський шилінг (Бурунді, Кенія, Руанда, Танзанія та Уганда).

В Україні у 2018 р. в силу вступив Закон «Про валюту та валютні операції» [8], який повинен забезпечити стабілізацію національної валютної сфери. Попри позитивні зміни – скасування ліміту виплат дивідендів і повернення інвестицій закордонним інвесторам та обов'язковий продаж частини валютних надходжень від нерезидентів, ще залишається низка проблем у цій сфері.

Зокрема, зберігаються ліміти на інвестування коштів за кордон, що здійснюється шляхом придбання цінних паперів закордонних емітентів, здійснювати більш серйозні інвестиції (наприклад, в нерухомість) безпосередньо зі свого рахунку в Україні поки що не можна. Ліміт не застосовується в разі здійснення інвестиції за кордон за рахунок коштів, отриманих з-за кордону. Можливість отримати індивідуальний дозвіл НБУ на перевищення цього ліміту не передбачена. Перерахування валютної виручки на особистий рахунок залишається під забороною. НБУ наділений повноваженнями штрафувати банки за операції, які «можуть бути пов'язані з виведенням капіталів», але жоден нормативно-правовий акт не містить визначення цього поняття [9].

Попри це можна законно вивозити з України готівкові кошти без обмеження за сумами, а якщо сума більше 10 тис. євро, необхідно підтвердити зняття грошей зі свого банківського рахунку в Україні та надати квитанції про купівлю валюти в разі, якщо знімалася готівкова гривня. Приватним особам дозволяється за допомогою інвестфондів перевести за кордон до 2 млн євро протягом календарного року. Дозволяється отримувати валюту на закордонні рахунки або використовувати електронні гаманці міжнародних платіжних систем, крім того іноземні компанії можуть відкривати рахунки в Україні [9].

Висновки. Основними умовами впровадження будь-якого варіанту реформування світової валютної системи є: впорядкування валютних відносин між країнами шляхом посилення ролі міжнародних валютних інституцій, створенням єдиного інституту-регулятора, розроблення глобального механізму регулювання валютних відносин, валютного арбітражу, ліквідації зловживань у цій сфері, законодавчого визначення ролі золота у формуванні валютних відносин. Крім того, вирішення проблем світової валютної системи неможливе без консенсусу інтересів усіх країн світу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Шаповалова С.М., Карамишева Г.М. Спеціальні права запозичення як інструмент глобалізації економіки. *Актуальні проблеми економіки*.2010. № 9 (111). С. 17–23.

2. Свірський В.С. Трансформація світової валютної системи в посткризовий період. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2015. № 1. С. 65–70.

3. Свічкарь В.А. Поліваріантність розвитку світової валютної системи у посткризовий період. *Ефективна економіка*. 2019. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6830 (дата звернення: 03.01.2020).

4. Кравчук Н.Я. Дивергенція глобального розвитку: сучасна парадигма формування геофінансового простору : монографія. К. : Знання, 2012. 782 с.

5. UNCTAD Handbook of Statistics 2017. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/tdstat42_en.pdf (дата звернення: 03.01.2020).

6. Легкоступ І.І., Косар М.О. Світова валютна система: в пошуку альтернативних шляхів розвитку. *Економіка та держава*. 2012. № 4. С. 69–72.

7. International Monetary Fund. Annual Report of the Executive Board 2017. URL: https://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2018/eng/index.htm (дата звернення: 03.01.2020).

8. Про валюту та валютні операції : Закон України від 21 липня 2018 р. № 2473-VIII / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19 (дата звернення: 03.01.2020).

9. FinClub. Нові валютні правила неідеальні: які ще проблеми необхідно вирішити. URL: https://finclub.net/ua/priama-mova/novi-valiutni-pravyla-neidealni-iaki-shche-problemy-neobkhidno-vyrishyty.html (дата звернення: 03.01.2020).

REFERENCES:

1. Shapovalova S.M., Karamysheva Gh.M. (2010) Specialjni prava zapozychennja jak instrumentghlobalizaciji ekonomiky [Special Drawing Rights as a Tool for Globalization of the Economy]. *Current problems of the economy.* no.9 (111). pp.17–23.

2. Svirsjkyj V.S. (2015) Transformacija svitovoji valjutnoji systemy v postkryzovyj period [Transformation of the world monetary system in the post-crisis period]. *Bulletin of Vinnitsa Polytechnic Institute.* no.1. pp. 65–70.

3. Svichkarj V.A. (2019) Polivariantnistj rozvytku svitovoji valjutnoji systemy u postkryzovyj period [Multivariate development of the world monetary system in the post-crisis period]. *Efektyvna ekonomika* (electronic journal), no. 1. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6830 (accessed 3 January 2020).

4. Kravchuk N.Ja (2012) Dyverghencija ghlobaljnogho rozvytku: suchasna paradyghma formuvannja gheofinansovogho prostoru [The divergence of global development: the modern paradigm of geo-financial space formation] : Kiev : Znannja (in Ukrainian).

5. UNCTAD (2018) Handbook of Statistics 2017. Available at: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/tdstat42_en.pdf (accessed 3 January 2020).

6. Leghkostup I.I., Kosar M.O. (2012) Svitova valjutna systema: v poshuku aljternatyvnykh shljakhiv rozvytku [World monetary system: in search of alternative ways of development]. Economy and the state. 2012. no. 4. pp. 69–72.

7. International Monetary Fund. Annual Report of the Executive Board (2018). Available at: https://www.imf.org/external/ pubs/ft/ar/2018/eng/index.htm (accessed 3 January 2020).

8. Pro valjutu ta valjutni operaciji [On Currency and Currency Transactions] : Law of Ukraine of July 21, 2018 № 2473-VIII / The Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19 (accessed 3 January 2020).

9. FinClub. Novi valjutni pravyla neidealjni: jaki shhe problemy neobkhidno vyrishyty. [New currency rules are not ideal: what other problems need to be addressed]. Available at: https://finclub.net/ua/priama-mova/novi-valiutni-pravyla-neidealni-iaki-shche-problemy-neobkhidno-vyrishyty.html (accessed 3 January 2020).